De Jesuiten
... end ...
Roomse
Geestelyken

1725.

Baranowski 1322

# DE JESUITEN,

## EN VERDERE

# ROOMSE GEESTELYKEN,

*In hun eigen aard en wezen ontdekt, en ten toon gesteld op het*

## TOORNSE MOORDSCHAVOT.

Door den Auteur van den Lauwerkrans, enz.

Te AMSTERDAM,

Gedrukt voor den Auteur, en zyn te bekomen by JOHANNES VAN LEEUWEN, Boekverkooper in de Huyde-straat.

# DE JESUITEN,
## EN VERDERE
# ROOMSE
# GEESTELYKEN,

*In hun eigen aard en wezen ontdekt, en ten toon gesteld op het*

## TOORNSE MOORDSCHAVOT.

'kZAl nu het Rooms gedrogt, bedekt in 't Kerkgewaad,
Zyn heilloze offergryns ontrukken, en den staat
Der Altaarboeven in het volle dagligt zetten,
Die Gods geheilligd woord, en Vaderlyke wetten
Verdraaijen naar hun zin, die Christus marteldood,
En 't duurbaar bloed, 't geen hy aan 't heilloos kruis vergoot
Om onzen zonden val, by d'offerdienst vertreden.
Waar rigt een Roomse Paap zyn wierook, of gebeden
Aan Jezus, die voor ons heeft Adams schuld voldaan?
Waar spreekt hy ooit Gods Zoon gelyk zyn Heilland aan?

Neen; deze ſtort zyn bede aan ſint Franciſcus voeten,
Die zal Dominicus gelyk zyn Vader groeten,
En ſmeken voor zyn beeld, om zyne zaligheid.
ô Yſl'lyk wangeloof! hoe word Gods Majeſteit
Geſchonden, en vertrapt, door zulke Wiggelaren,
Die Lamm'ren zyn op 't oog, maar in hun ziel Barbaren,
Die 't volk verleiden tot een ſnode Afgodery,
Of, door het woede van gewetens Tiranny,
Het dwingen aan den voet der beelden neêr te knielen,
Of elk, die weigerd, op het moordſchavot te ontzielen;
Ellendig Thoorn gy hebt den proef daar af geſmaakt,
Toen 't zalig Tiental zo ontmenſt wierd afgemaakt,
Door het vervloekte ſchuim der Jeſuitſe Papen,
Wiens Godsdienſt enk'lyk ſteunt op woekeren en ſchrapen.
Wat heeft het Kerkbeeſt reeds een ze van bloed geſtort,
Hoe menig 't leven door het vuur en ſtaal verkort,
Om zyne beelden als een Godheid te doen eeren,
En door den wierookſtank de waarheid te trotſeren.
Ontmenſte * Irene! gy hebt hen de hand geboôn,

Toen

*Irene.* Deze was de Gemalinne van Leo de vyfde, Keizer van Konſtantinopolen, of liever het ooſters Rooms Keizerryk. Leo geſturven zynde bleef zy als Regentinne in 't ryk, met haar tien jarigen Zoon, Conſtantinus den zeſden. Onder de vorige Keizeren, Leo den derden, Conſtantinus den vyfden, en Leo den vyfden, wierd de Kerk inwendig niet weinig geſchokt door het invoeren der Beelden, dewyl deze Keizeren die geenzints wilden dulde; zelfs wierd onder Conſtantinus den vyfden, in 't Jaer 755. een Concilie te Conſtantinopolen uitgeſchreven, waar op 338. Biſſchoppen verſchenen, die te zamen beſloten; *dat men het maken, eeren, en aanbidden der Beelden moeſt weren; en dat men de zelven, daar die nog mogten ſtaan, als Afgoden uit de Kerken moeſt werpen.* Tegen dit Concilie werd een ander te Romen beroepen, in 't Jaar 769. 't geen het andere verdoemde, en vaſt beſloot, *dat men zelfs met groote eer, en genegenheid de Beelden moeſt dienen.* Dit vooraf gezegt zynde, keren wy weder

Toen gy uw eigen zaat den keizerlyken troon,
Benevens zyn gezigt, ô wreedheid! hebt ontnomen;
Toen heeft de Beeldendienſt door u zyn kragt bekomen,
Gelyk gy op den troon daar door beveſtigd wierd;
Maar, ach! de kroon, die u den ſchedel heeft verſierd,
Zal u voor 't hoog geregt met ramp op ramp genaken,
En eeuwig lyf en ziel geheel rampzalig maken;
Uw beeldendienſt, die gy hebt in 't ſement geleid,
Verdiend die ſtraf; gy hebt, gy hebt den weg bereid,
Die zo veel duizenden ter helle heeft doen dalen,
Met Gods almogentheid aan Beelden te bepalen,
Als werkte zyne kragt door goud, of hout, of ſteen.
Helaas! rampzalig volk! gy trekt ter beêvaart heen;
Daar zal *Maria, daar †Cath'rina u genezen;



der tot Irene. Zy aan de regering zynde gekomen, zogt de zelve in handen te houwden: om het volk op haar zyde te trekken, voerde zy alom de beelden weêr in, 't geen by die bygelovige menigte genoeg was om al hare gruuweldaden goed te maken. Na vele ſtrubbelingen, dat zy door 't krygsvolk al eens van de regering berooft was, deed zy haren zoon, toen reeds over de 20 Jaren oud zynde, door eenige omgekogte Schelmen aantaſten, en met zyn zoon, die hy by Maria Amnia had, de oogen uit ſteken, en dus door pyn en hartſeer in den kerker ſterven. Dit is, Roomsgezinden, de beveſtiging van uw beelden, gegrond op een bloeddorſtige Moeder, gelyk de opperhoofdigheid van uw Paus geſtigt is op een Verrader, en Keizermoorder. Zie myn Aanſpraak Pag. 9.

* *Maria.* 't Is my onmogelyk alle de heillige Maria's beelden der Roomſen op te tellen, die 't luſt kan dit zelf naar zien; zy komen by alle Schryvers genoeg te voren; dog zie, om aan een klaauw den Leeuw te kennen, de beſchryving van de Maria's Kapel te Loretto; myn beſtek laat niet toe dit hier te plaatſſen.

† *Catharina van Siëna.* Alle de Godslaſteringen, die de Roomſen van deze Catharina verhalen, zouwden hier te lang zyn; ik zal alleen eenige ſtaaltjes by brengen. Chriſtus verſcheen aan haar, ende opende hare zyde, waar uit hy haar hart nam, en haar weêr een ander in de plaats gaf; waar af men het lydteken by haar leven, en na haar dood kon zien. Zy verwekte haar geſturve Moeder van de dood, en bragt door haar bidden de ziel van haaren Vader uit het vagevuur in den hemel; toen zy zes jaar oud

was

Gints zal een kruisbeeld uw gewenſte toevlugt wezen,
Daar bouwd gy al uw hoop op 't uitgeteerd gebeent'
Van eenen Heillig, maar terwyl gy zugt en weend,
Om hem zyn zegen, en uw welvaard af te ſmeken,
En dag op dag beloofd een waſſe kaars te ontſteken,
Lagt zelfs uw Prieſterſchap om uwe eenvouwdigheid;
Dog dat het u geen meêr tot 't ligt der waarheid leid,
Is om zig zelven met uw ſchatten vet te meſten,
En alles in hun balg, als onverzaatb're peſten,
Te zwelgen, wyl gy op zyn valsheid u betroud,
En de eid'le logen voor een zuiv're waarheid houwd,
Die u de Prieſter tot zyn voordeel doet geloven,
Wanneer hy zegt: *myn magt gaat uw verſtand te boven,*
*Nog meêr de wond'ren die die Heillig heeft gedaan*;
*Vertrouw op zyne hulp, zy zal u niet ontgaan!*
*Geloof, en bid, en breng goedwillige Offergiften,*
*Zo toond gy door de daad uw heimelyke driften,*
*Die zyn barmhartigheid opwekken, om den nood*
*Te ſchuiven van uw hals, ja u zelfs* * *van de dood*

*Weêr*

was zag zy Chriſtus, in een gezigt, op een troon zittende, met een Pauſſelyken myter op, en na dat zy veel mirakelen by haar leven had gedaan; is zy te Romen, in 't jaar 1380. geſturven, en in het klooſter der Minderbroeders, of Dominicanen, bygenaamd die van Minerva, begraven. Na dat 'er in drie dagen, dat zy boven aarde geſtaan had, velen door 't aanraken van haar lighaam genezen zyn. Zy is in 't jaar 1461. door Paus Pius den tweden gecanoniſeerd, of in 't getal der Heilligen geſteld.

* *Van de dood.* Dit word aan zeer vele Paapſe Heilligen toegeſchreven, dog wy zullen maar alleen eens onder de Heilligen der Franciſcanen gaan zoeken, uit het boek der Conformiteiten, of overeenkomſt van Franciscus met Chriſtus. Bladz. 62. Broeder Raynier heeft twe doden levendig gemaakt. Bladz. 63. Ambroſius de Maſſa maakte zes doden levendig, en een verloſte hy van een Wolvinne. Bladz. 67. Antonius heeft

*Weêr op te wekken, of de zaligheid te geven.*
Zo ver word zyn gemoed door gierigheid gedreven,
Dat hy voorwetens liegt, en God ſpuuwt in 't gezigt,
Terwyl hy van zyn Beeld, of Heillig ſnood verdigt
De zelve wond'ren, die Gods eenig Alvermogen
Wel eêr verrigt heeft, toen gants Iſraël zyn oogen
Op hem geveſtigd hield; ô gruuwelyke daad!
En gy, Jeſuiten, zyt handhavers van dit kwaad;
Wat zegge ik? neen, gy zyt zelfs Hoofden van die boosheid,
Die het onſchuldig bloed, voor zulk een goddeloosheid,
Op 't Thoorens moordſchavot deed ſtorten in het zand,
Uit den doorkurven hals, of afgekapte hand.
Vereiſte u beeld die wraak? ligt zal het na veel jaren,
Hoe fel geteiſterd, nog ontelb're wond'ren baren,
Als 't beeld te * Czeſtochow, 't geen door een heiden wierd
Tot twemaal toe doorwond, waar voor het zegevierd
Met veel Miraak'len, voor die ſmart het toegezonden;
Jeſuit, dus zyt gy aan de Ketters duur verbonden,
Dewyl uw Koningin, van hen gekapt, gebrand,
Ontwyffelbaar nog eens den zegen van uw Land
Zal ſtrekken, door een reeks van grote wonderdaden.
Maar, Booswigt! durft gy dus uw eigen ziel verraden,

En

heeft vele doden opgewekt. Bladz. 73. Beneventus heeft twe doden opgewekt, enz. Wie heeft ooit ſchandiger logenen gehoord; 't is dan niet vreemd dat zy het volk leraren hunne zaligheid door Bedevaarten, Aflaten of Zielmiſſen te kunnen bekomen, wyl de Bedevaart, Aflaat, en Zielmis de eindeloze Geldkiſt der Papen is. Aardig was het antwoord van een Zoldaat aan een Munnik, de Munnik groette hem met deze woorden: *God geve u de vrede; Dan beneme u de Duivel het Vagevuur*, zei de zoldaat, *dan zyn wy beiden Bedelaars.*

* *Zie de ſtrafeis der Ieſuiten*, waar in gezegt word dat dit beeld, om dat het twe houwen in den kop kreeg van een Heiden, millioenen van mirakelen heeft gedaan.

En geeft gy de Eer van God aan uw Altaarſieraad;
ô Ja uw trotsheid word geſtyft door zulk een kwaad,
De Thoornſe Kerk blonk u te heer'lyk in uwe oogen,
Uw Hydra's boosheid kon de waarheid niet gedogen,
Die daar verkondigd wierd; gy deed een dubb'len ſlag,
Gy ſtyfde uw Beeldendienſt, en pletterde 't gezag
Der vromen, om uw volk, voor al hun zweet en ſlaven,
Nog dieper in den nagt der zonde te begraven,
Om aan uw Gierigheid en ſtaatzugt te voldoen,
Gy vorderde geen wraak uw Koningin ter zoen,
Maar wel om in het bloed van die gy haat te baden,
En uwen wolvenaard met roven te verzaden.
Ja monſters! welk een moord, wat yſſ'lyk gruuwelſtuk
Ontziet, of ſchaamt gy u? de twedragt, twiſt en druk
Verpletterd het gemeen, daar ge ooit uw voeten zetten,
De zelve † gruuw'len die Gods felle gramſchap wetten,
Om 't zondig Sodoma met Blixemen te ſlaan,
Hebt gy, voor 't eeuwig oog, zo menigmaal begaan.
Wie denkt niet by zyn zelf, geheel verbaaſt, 't is wonder
Dat Gods Regtvaardigheid hen met zyn ſtraffen donder
Niet aanſtonds heeft verplet, by 't plegen van die daad;
Zyn dit Jeſuiten? 't zyn voorgangers van het kwaad,
Aanleiders tot bederf, en helſſe zielenmoorders,
Vertreders van de deugd, en vrede en ruſt verſtoorders,

Ver-

* *Gruuw'len.* 't Luſt my niet deze vuiligheid der Jeſuiten om te halen, die wy anders overvloedig genoeg zouden kunnen bewyzen, en zelfs zo veel Pauſen en Kardinalen uit de geſchigtſchryvers kunnen noemen, die met dien gruuwel der gruuwelen beſmet zyn geweeſt, maar 't mishaagd ons dieper in dien ſtinkpoel in te treden.

Verzopen in een beek van * geilheid, daar hun ſchyn
De kuisheid zelf vertoond. Wat pen zou magtig zyn
Om de Altaarboeven, met hun dart'le Kloosterhoeren,
Van onder 't Kerktapyt, in 't middagligt te voeren,
En al hun boosheid eens te ontdekken tot den grond,
Daar 't heillig Kerkhoofd, 't geen met zyn gewyden mond
Onfeilb're waarheid ſpreekt, hen voorgaat in die boosheid.
Ja † Alexander, ja, gy hebt die Goddeloosheid

B Ten

* *Geilheid.* Oneindig is die onder de Papen en Nonnen, en by gevolg onmogelyk om die op te tellen; dies zullen wy alleen zeggen, 't geen Thomas Cantpratenſis, omtrent de 12 eeuw van hen zegt. *De Bagynen en Nonnen wierden omtrent dezen tyd zodanig van duivelen en nagtgeeſten (verſta Papen, enz.) gekweld, dat het teken van 't H. Kruis, nog 't wywater, ja zelfs het Sacrament niet magtig was hen daar voor te bevryden.* Fr. Antonius d'Alcala zeit het zelfde: ook bevestigen dit deze ſpreekwyzen, voorheen in verſcheide gewesten in zwang gaande. De Duitſſen zeiden: *Wat is nu in de wereld voor een wezen? wy mogen dog de Papen niet genezen.* De Italianen: *Zo haaſt een Klerk geſchoren word, vaard de duivel in hem.* In onze Nederlanden: *De Geeſtelyken mogen preken als Engelen, maar in hun doen zyn zy ſlimmer als duivelen.* In Denemarken: *pas op uw Vrouw en Dogter, daar komt een Munnik.*

† Alexander de zesde. Deze misbruikte zyn eigen Dogter Lucretia tot Bloedſchande, en om alle oneerlykheden by een te rukken, deed hy die met een zoon van hem trouwen, zo dat zy op eenen tyd de Dogter, de Hoer, en Schoondogter was van den Paus, weshalven ook dit latyns Grafſchrift op haar gemaakt wierd.

*Hic Jacet in Tumulo Lucretia nomine, ſed re Thais: Alexandri Filia, Sponſa, Nurus.* Dat is: *Hier leid begraven Lucretia, met naam, maar met 'er daad meerder Hoer dan Thais: Want zy was Alexanders Dogter, Bruid, en zyn zoons Huisvrouw.* Door hulp van den duivel kwam hy aan 't Pausſchap, aan den welken hy vroeg hoe lang hy regeren zoude? de Duivel antwoorde 11. en 8. waar op hy zig een regering van 19 jaren toelei, dog de duivel bedroog hem, want hy regeerde maar 11 jaren en 8 maanden, of zo andere willen 8 dagen. Zyn dood droeg zig dezer wyze toe. Hy met zyn zoon besloten eenige Kardinalen, het zy dat zy hen te ryk, of te ontzaggelyk waren, door vergif uit den weg te ruimen, gelyk zy de Kardinalen Capone en Modena reeds gedaan hadden. Dies worden de ter dood gedoemden door den Paus ter maaltyd verzogt; zyn zoon, Borgia, beſchickt voor af eenige fleſſen vergiftigden wyn, met bevel dat niemant die zou proeven; de Paus uit wandelen geweeſt zynde, komt een uur voor den maaltyd, en eiſt drinken: men geeft hem hier op van dezen vergiftigden wyn, zyn zoon, onderwyl by hem komende, drinkt zelfs met hem daar af, waar aan Alexander des

an-

Ten hoogſten top gebragt, toen gy uw eigen bloed
Ten Hoer gebruikte, en voorts uit dart'len overmoed,
Uw Dogter met uw Zoon in 't huuwelyk deed paaren;
Ja gy ontzaagt u niet ter helle heen te varen,
Om u te ſieren met de Pauſelyke kroon;
Maar ach! de duivel gaf u onverwagt het loon
Van 't vloekverbond, het geen gy had met hem geſloten.
Toen gy de dood hebt van uw eigen hand genoten,
Indrinkende 't vergif, voor and'ren toebereid,
Dus borſt het ſchrikk'lyk beeſt der Roomſe Heilligheid.
Dog laat ons 't ſnood gedrag der Loyolaaſe knegten,
Die ſteeds de waarheid door hun woekerzugt bevegten,
En ſchenden eer en trouw, nog nader in 't gezigt
Aanſchouwen, en het kwaad door zulk een ſchuim verrigt,
De Kerkgryns, en 't gewaad van 't eer'loos lighaam rukken;
Zyn * Konings moorden, en een reeks van gruuwelſtukken,
Bragt reeds myn Zangereſſe, in eenen vollen dag,
Doen zy haar Aanſpraak deed, met eerbied en ontzag,
Aan 't Viertal Vorſten, die de waarheid onderſchragen,
En pal ſtaan om hun bloed voor Jezus Kerk te wagen.
Jeſuiten, blooſt van ſchaamte, indien gy ſchaamte kent,
Terwyl uw eigenbaat het regt des Konings ſchent
Met † valſſe Munt te ſlaan, tot ſchade der Gemeente,

Die

anderen daags ſturf, dog zyn zoon behielt het leven nog: wy zullen van dit ſchrikdier geen meêr ſpreeken, 't is genoeg gezegt dat hy (te weten de zoon) alom den Vaandrager der Sodomiten genoemt word.

* *Konings moorden.* Zie myn Aanſpraak, enz. pag. 16. en 17.

† *Valſſe Munt* Dit hebben de Jeſuiten in 't jaar 1641. in 't Collegie van Engoulesme

Die gy indien gy koſt, zelfs tot het bloot gebeente
Als wolven knagen zoud, om uit dien buit en roof
Te ſieren uw Altaar, en 't byſter bygeloof
Met koningklyken ſchat, en rykdom te doen pralen,
Al zoud gy dit beſtaan met uwe ziel betalen,
Gelyk gy zeker zult, wyl al het Rooms gebroet
Der Papen, in den ſchoot der ſchraapzugt is gevoed,
Om door den ſchyn van God in eenzaamheid te ſmeken,
Het regt der wetten, en der menſſen te verbreken,
En al wat hen weêr ſtreeft op te off'ren aan hun haat,
Het zy door liſt, geweld, of t'zaam geſmeed verraad,
Gelyk ge in Albion, ô Monſters! hebt bedreven;
Wanneer uw * Buskruitmyn, gereed om vuur te geeven,
En Eng'lands helen Raad, door een vervloekten ſlag,
Te pletteren tot gruis, by tyds kwam aan den dag,
Dat zyn de Herders, die ſteeds voor hun Kerken waken,



me gedaan. Een Jeſuits Prieſter Cluniac, en een Regent van de twede order, Marſan genaamd, hadden t' zamen eenige oude en ongebruikbare kelders van het Klooſter ontdekt, welke plaats zy gebruikten om vals geld te ſlaan. Ik zal hier al de omſtandigheden niet byvoegen; 't welk zo lang duurde tot dat zy door hun eigen Regenten betrapt wierden, dog niet tegenſtaande men alle de werktuigen by hen vond, wierd zulk een misdaad, die de Galg of 't Rad verdiend had, door de mede Jeſuiten verdonkert; hoewel dit was hun ſpreekwoord voldaan: *De zonde is geen zonde, zo ze maar wel bewimpeld word*, of anders: *zo gy u niet onthouwden kunt van zondigen, zo zondig, maar doe het dat het niet ontdekt word.*

* *Buskruitmyn.* In 't jaar 1605. meenden de Jeſuiten heel Engeland in een bloedbad te ſtellen om hunnen heilloozen offerdienſt weêr in te voeren, en de ſchatten der gemeente te plonderen, door Koning Jacobus den eerſten, dog de zesde van Schotland (NB. deze Koning was de eerſte die over Engeland en Schotland gelyk heerſte, en deze ryken te zamen bragt, onder den naam van Groot Brittanje) met zyn Gemalin en kinderen, en het gantſche Parlement in de lugt te laten vliegen; dog de myn by tyds ontdekt zynde, kregen verſcheiden van deze booswigten hun welverdiende loon.

Wiers liefde oneindig blyft voor Jezus glorie blaken!
Ja, voor hun gierigheid, die hen een God verſtrekt,
Voor wie men * Blaakt en Moord, en leed op leed verwekt,
De vromen trapt op 't hart, en ſlagt de onnoos'len kind'ren
In 's Vaders aangezigt, die, eêr hy 't kwaad kan hind'ren
In ziedende Oly kookt; de ted're Maagdenrei
Vint by die beulen, door het jamm'ren en geſchrei,
Geen mededogen, maar word daad'lyk vaſt gebonden,
En in het aanzien van 't Jeſuitendom geſchonden,
't Geen om die boosheid lagt, en roept: *voldoe uw haat,*
*De † zonde is gants geen zonde, als gy ze alleen begaat*
*Ten voordeel van de Kerk, het ſtaat u vry te moorden.*
(Wat ziel beeft niet van ſchrik op 't horen van die woorden?)
*Als 't voor den Godsdienſt, uit eene ed'le drift, geſchiet;*
*Dus brengt men t'allerbeſt, de Ketteren te niet.*
Vervloekte leſzen, door den duivel zelf geſchreven!
Jezuit, waar wierd die taal u in den mond gegeven
Van Hem, dien ge u beroemd te volgen? waar heeft Hy
U Aangeprikkeld tot een vuile Moordery,

Om

* *laakt en Moord.* Dit is meêr dan eens door Papen, Munniken en Jeſuiten zelfs verrigt. Inzonderheid in Vrankryk, daar zy na het verbranden der Bybels en Teſtamenten, (die zy *het woord der waarheid aller Duivelen noemden*) opentlyk de menſſen vermoorden, de Vrouwen by 't haer langs de ſtraat ſleepten, de Maagden ſchonden, en naderhand aan de vlam opofferden, de jonge kinderen tegen den muur verpletterden, of hen met geweld ter Miſſe ſleepten, enz. Hier zouden wy honderden voorbeelden kunnen bybrengen, zo de plaats het toeliet.

† *Zonde.* De Spaanſe Jeſuit Mariana zegt, dat *een Koning, die door den Paus is geëxcommuniceert, of in den ban gedaan, geen Koning meêr is, en dat die geen die zulk een Koning vermoord, geen Doodſlager is*, 't geen Paus Urbanus beveſtigd, daar hy zegt: *Wy houwden dit niet voor doodſlagers, die iemand dooden uit liefde tot onze lieve Moeder de H. Kerk.*

Om dus, zy had al regt, uw Godsdienſt te onderſchragen?
Zyn wil is dat gy zelfs zult hoon en ſmaad verdragen,
Om Hem, en om zyn woord. Dat gy, als herders voegd,
Voor uwen Schaapskooi waakt, en altoos zyt vernoegd
Met 't geen Gods hoge wil heeft over u beſchoren;
Dat gy de waarheid door uw mond alom laat horen,
Om dus 't verblinde Volk tot zyn genaâverbond
Te voeren, als wel eêr 't Apoſtelſchap beſtond.
Jeſuiten, waarom durft ge u Jezus volgers noemen?
Om dat gy moord, en blaakt, en op uw kwaad durft roemen,
En de Armen bits verſmaad, de Ryken vild en ſtroopt,
Door ſchrik van 't Vagevuur; de zaligheit verkoopt
Voor geld en ſchatten, om uw Kloosters vet te meſten,
En dus uw trotsheid op 't ſiment van Goud te veſten;
Of, zo de liſt ontbreekt, door openbaar geweld
U zelven in 't bezit van vreemde goed'ren ſteld,
Den wett'gen * Erfgenaam durft voor het voorhooft ſtoten?
Of is 't, om dat gy zo veel bloed reeds hebt vergoten?
En ſchent gy dus den naam van Jezus, als of gy



* *Erfgenaam*. Al 't pogen der Jeſuiten is, wanneer iemant op ſterven leit, hem, of haar te overreden om de goederen aan hun Klooſter te maken, om dus door hunne voorbede haaſtig uit 't Vagevuur te raken: wy zullen uit duizende ſtaaltjes hier alleen één van aanhalen. Een eerelyke Weduwe te Romen wonende, welke redelyk wel begoed was, had twe arme zuſters van haar by haar wonen; zy, op ſterven leggende, deden de Jeſuiten zo veel, dat de Weduwe al 't goed aan hun Klooſter maakte, wyl zy voor gaven, *dat haar Zuſters het goed kwalyk gebruiken zouden*, *in plaats van daar voor God om de verloſſing van haar ziel te laten bidden*. De Weduwe naâuw dood zynde, dreven zy de Zuſters ten huize uit, zonder hen iets te willen geven, zeggende: *dat het geld*, *en alles wat 'er wos*, *geſchikt was om God voor de ziel van hunne zuſte bidden* enz. Waar na de eene in 't Gaſthuis ſturf, en de andere tot onkuisheid zig over gaf, waar af die Geldwolven de oorzaak waren.

Zyn voetſpoor naar trad, door uw vuile dwing'landy,
Om 't rein geweten tot uw afgods dienſt te buigen;
Elendig Thoorn gy kunt hier eeuwig van getuigen,
Hoe dit verbaſterd zaa naar Jezus voorſchrift leeft,
Toen 't zalig Tiental zo verwoed gemarteld heeft,
't Geen thans de Vorſten doet tot wederwraak ontbranden,
Om 't ligt der waarheid, aan de vrugtb're Wyſſelſtranden,
Met kragt te ſtutten voor zyn heelen ondergang:
Ja Helden, 't is uw pligt, treft die vergifte ſlang,
Die duikende in het gras op uw bederf blyft loeren,
Om, onverwagt, het kwaad en boosheid te volvoeren,
Gelyk myn Zangnimf in haar Aanſpraak heeft getoond.
Jezuiten! in wiens hart de vuile bloeddorſt woond,
Op! trekt nu 't harnas aan, eêr dat de leger vanen
Der Ketters, zig een weg in 't hart van Polen banen;
Verwerpt uw ronden * hoed voor een gepluimt helmet!
Uw misboek voor het zwaard! grypt roer en bajonet
Voor uw † Brevier ter hand, toond u nu oorlogsknegten,
Om voor uw Koningin, en voor haar eer, te vegten;
Steunt op Loyolaas hulp, die woedende Zoldaat
Zal zyne ſpitsbroêrs niet verlaten in dien ſtaat,
Zyn heillig beeld zal u voor allen nood bewaren;
Te meêr, wanneer een heir van heidenſe ‡ Tartaren,

U

* *Ronden hoed.* Dit is de dragt der Jeſuiten, gelykende wel naar die hoeden, die men hier te land eertyds pleeg te dragen, Zuiker brooden genaamd.

† *Brevier.* Een Gebedeboek der Munniken, en Papen.

‡ *Tartaren.* Gelyk wy uit eenige der vorige Couranten gezien hebben, dat de Jeſuiten aanboden een leger van 60000 Tartaren, op hun eigen koſten, op de been te brengen.

U tot een borstweer strekt, die gy dreigt in het veld
Te zullen brengen, voor uw eigen koste, en geld,
Wel eêr zo goddeloos aan Weeuw en Wees ontnomen.
Hoe! moet die sterke zuil van het geheilligd Romen,
Uw Hemel Koningin, door heid'nen zyn bewaard,
't Schynt ja, de Jesuit kiest volk'ren van een aard
Gelyk hy zelfs is, om als woedende tierannen,
Voor 't heilloos Bygeloof, in wreedheid t'zaam' te spannen.
Ja, ja Jesuit, gy hebt een regte keur gedaan,
Maar wie zal van u twe de grote legervaân
Van moorden, branden, van verwoesten, schenden, blaken
Vertonen in het veld, om zig beroemd te maken?
My dunkt de Tarter zwigt, dewyl Loyolaas stoet,
Door zo veel blyken reeds getoond heeft, hoe hy 't bloed
Der vromen durft door vuur, en strop, en staal verdelgen,
Om alle schatten in zyn moordkuil te verzwelgen.
Dit tuige America, wiens paerelryke strand,
Om het verborgen goud, tot in zyn ingewand
Met bloed wierd overstroomd van eigen onderzaten;
Toen * Athabalipa het leven moest verlaten,

Om

* *Athabalipa.* Deze was Koning van Peru, eene der rykste landen van America, tegen de grote Zuidze gelegen: hy in een veldslag der Spanjaarden gevangen gekregen zynde, wierd op Randsoen gesteld, 't geen zyn onderdaanen ter liefde van hem willig opbragten, 't welk beliep over de drie Millioenen, en zes honderd duizend gulden in goud, behalven het zilver; egter kon hem dit niet helpen, want eêr het randsoen nog ten eenemaal voldaan was, liet hem Don Diego d'Almagro ombrengen, om dat hy geen deel aan 't randsoen had. Paus Alexander de zesde, waar af wy hier voor gesproken hebben, had deze nieuwe wereld aan Ferdinand van Castilien gegeven; dit aan Athabalipa gezegt zynde, antwoorde hy: *Ik kan geen goet gevoelen van zo'n Paus hebben, die aan een ander weg geeft, waar aan hy zelfs geen eigendom heeft.* Oneindig zyn de moorderyen

Om aan de gierigheid van Spanjen te voldoen,
In weêrwil van 't verdrag, en opgebragt randzoen.
Naaûw klonk die Rykdom het Jesuitis schuim in de ooren,
Straks wierd een helen zwerm ten optogt uitgekoren,
In schyn om 't blinde volk tot 't ware Christendom
Te brengen door hun leer; maar 't regte wit was, om
Als Tygers, heet op roof, de paerlen, en gesteente,
Het goud en zilver van de onnozele gemeente
Te plond'ren, wyl men nooit om God nog Godsdienst dagt,
Maar zo veel duizenden zyn deer'lyk omgebragt,
Verbrand, gespist, versmoord, met steenen overladen,
Om 't wereldlyk Gezag, en 't Koorbeest te verzaden
Met buit op buit. Zo heeft de Hebzugt ook gewoed,
Doorlugte * Tempeliers op uw onschuldig bloed,

Toen

deryen der Spanjaarden hier; de Papen roofden zo wel als de Zoldaten, hele zwermen Jesuiten en Munniken vlogen derwaarts, niet om die Heidenen te bekeren, maar om hun gierigheid met de schatten dier onnozelen te voldoen

* *Tempeliers.* Deze Ridderschap wierd omtrent het jaar 1119. begonnen door Godfried de S. Aleman, en Hugo de Paganis, om de wegen van Judea voor de Reizigers te beveiligen van de stropende Turken, en Arabieren. Koning Boudewyn liet voor hen een Gasthuis bouwen by 't H. Graf te Jerusalem, waar af zy Ridders van den Tempel, of Tempeliers genaamt wierden. In 't jaar 1228 wierden zy door Paus Honorius bevestigd. De Roomse Heillige Bernardus, Abt van Clarval, maakte de Regels van hun order, die op het Concilie te Troyes, in Compagne, goed gekeurt wierden. Dus groeiden zy door hunne dappere daden gestadig in magt en Rykdom aan, ondersteund zynde door de gunst der Vorsten, tot dat eindelyk hun schatten Paus Clemens den vyfden, en Philippus de zesde, bygenaamd de Schone, Koning van Vrankryk, te zeer in 't oog blonken; dies spanden zy te zamen, stelden voor eerst een grote schatting op de inkomsten der Ridders, die zig onder hun Groot Meester daar tegen aankanten; straks wierden zy betigt met Kettery, Godverloggening, Afgoden gemaakt te hebben, heimelyk met den Turk vereênd te zyn. Dit was zonder bewys genoeg om hen af te maaken, te vangen, te branden, onthalzen, hun goederen verbeurd verklaard

Toen 't Pauſelyk gezag uw rykdom en vermogen,
In 't oorlogsveld behaald, niet langer koſt gedogen,
Schoon gy, zo wel als hy, u boog voor 't Rooms altaar;
Wat heeft dat ſchrikdier u al rampen en gevaar
Veroorzaakt, om uw ſtaat en Order uit te roeijen!
Wat vuur, wat ſtrop, wat ſtaal, wat foltertuig, wat boeijen
Heeft niet uw Ridderſchap geklemt, gezengd, gedood,
Eêr 't Roomſe gruuwelhoofd uw goederen genoot,
Om die met Vrankryks Vorſt voor zyne hulp te delen.
Zo ſtapt de gierigheid langs uwe Kerktonelen,
Jezuiten, Papen, om u voor te gaan in 't kwaad,
En op te rooijen tot een eindeloozen haat
Voor al de genen, die uw Broodgod tegenſtreven,
Uw mis verdoemen, en uw handel, en uw leven
In 't dagligt zetten, ſchoon gy op elkand'ren woed,
En elk zyn Heilligen op 't hoogſt verheft, om 't goed
Van het miſleide volk, door valſſe wonderdaden,
By een te ſchrapen, en den Godsdienſt te verraden,
U zelf te meſten in uw luije vadzigheid,
Tot dat de ziel in 't end ten afgrond nedergleid;
En ach! 't is niet genoeg dat zy dat onheil ſmaken,
Zy woeden om elk een hun deelgenoot te maken
Van de eindeloze vlam; want wie de Afgodery

C Van

klaard te maken, daar dog alles om te doen was; eenige bekenden door zwakheid en de felle pyn, het geen daar zy mede betigt wierden, dog buiten pyn zynde, ontkenden zy alles weder, tot dat eindelyk in 't jaar 1313 hun grootmeeſter Jacob de Moley, nevens drie anderen, te Parys ten vuure gedoemd, en verbrand wierden, met verdelging van hun gehele order.

Van Romens gruuwelen omhelzen wil, is vry
Voor 't yſſ'lyk ſtraftuig van die wrede moordenaaren.
Rampzalig Thoorn! gy kunt de waarheid hier verklaren,
Toen * Heyder wierd verſchoond van 't gruuw'lyk Moordſchavot,
Om dat het leven, meêr dan 't hoge woord van God,
Aan die misleide ziel te elendig koſt behagen,
Om ſteeds zyn eigen beul in 't knagend hart te dragen,
Als hy aan Rosner denkt, en zyne Burgery.
Die ééne Afvallige, Jeſuiten, toond hoe gy
Het bloed niet hebt door regt, maar bitſſen haat vergoten,
Want was uw vonnis tot Maria's eer beſloten,
Zo moeſt hy, al zo wel als de and'ren, zyn ontzield;
Maar neen gy zegt: *nu hy voor onze Beelden knield;*
*Geeft hy Maria de eer, die hy haar had ontnomen,*
*En word een waardig lit der heill'ge kerk van Romen,*
*Erkennende den Paus voor 't aller Opperhoofd.*
Maar, Jeſuiten, hoe gy zelf die magt geloofd,
Vertoond uw ſchempen, en uw ſchendig tegenwryten,
Met aan zyn Heilligheid haar misdaân te verwyten,
Haar magt te ſchenden, en 't gezag te wederſtaan;
Is dit hen, die gy dwingt, gehoorzaam voorgegaan
Als kind'ren, die de kerk gelyk hun Moeder eeren,
En by de onfeilbaarheid der Pauſen eeuwig zweeren,
Of dagt gy dat zyn magt uw trotſſe dwing'landy
Eerlang beteug'len mogt, dewyl zyn heerſchappy

Uw

* *Heyder.* Deze is de eenigſte der Thoornſe Burgers die laſhartig genoeg is geweeſt, om, om het behouwd van zyn leven, zyne ziel te verloggenen, en den Jeſuitſen gruuweldienſt toe te vallen.

Uw Thoorens bloedbad, als een gruuwel, durft verdoemen,
En veel te afgryſz'lyk om by Chriſtenen te noemen?
Wat vreeſt gy? toond aan hem in 't uitterlyke uw pligt;
En zo hy tot uw hoon of nadeel iets verrigt,
Een druppel Gif kan al dat dreigend onheil keren,
Hem ſtorten in het graf, een ander doen regeren.
Waar ſchroomd gy voor? men heeft wel meêr een Opperhoofd,
Die om hervorming riep, van 't levens ligt beroofd;
Betoond u dan gehard, voltrekt uw ſchrikk'lyk woeden,
Maar denkt, dat gy nog eens de weërwraak zult vergoeden
Van zo veel gruuwelen, door uwe liſt geſmeed,
Terwyl gy, als ontzind, op 't hart der waarheid treed.
Wat heeft de Geeſt'lykheid van 't Babilonies Romen
Al heilloosheid, bedrog, en liſten ondernomen,
Om haar afgodery, en ſnode gierigheid
In top te zetten, 't geen zo menig een beſchreid,
Die, of door haar verärmd, of eeuwig is verloren;
Als toen * Tetzelius zig liet in Duitſland horen,
Die, op Paus Leo's laſt, den Aflaat veild te koop,
Hoor, hoe deez Marktgek ſchreeuwd. *Op volk'ren! die op hoop*
*Van uwe Zaligheid, zo dikmaals uw gebeden,*



* *Tetzelius.* (Johannes) Deze wierd van Paus Leo den Tienden met Aflaten naar Duitſland gezonden in 't Jaar 1517. om dus de vergevinge der zonde aan het volk te verkopen. Gene zonden waren te gruuwelyk, of zy konden, met een Aflaats brief te kopen, verzoend worden. Sodomi, Vadermoorden, Moederſchenden, Stelen, Roven, Branden, Blaken, enz. Met één woord, 't was alles te koop, dog voor de eene zonde wierd meêr betaald dan voor de andere; welk een Geld de Paus en zyn geſchorene mede Sprinkhanen des Afgronds, hier af getrokken hebben, kan men hier uit omtrent afmeten. Een Minnebroeder, Samſon genoemd, had alleen in 't Hertogdom Melanen, voor deze Aflaatsbullen 1200000. Dukaten verzameld.

*En offergiften, naar ons Kerkgebruik en zeden,*
*Opoffert aan 't Altaar; hier is de weg bereid*
*Om u gemakkelyk tot uwe zaligheid*
*Te leiden, in wat poel van zonden, of gebreken*
*Gy ook verzonken legt; ontfang het gunstig teken,*
*'t Geen Vader Leo aan zyn kinderen vergunt,*
*Koop, koop zyn aflaat, die uw ziel behoed! gy kunt*
*Uw geld, of schatten nooit tot hoger prys besteden.*
*Indien gy God hebt door uw lastering bestreden;*
*Uw Vader omgebragt, uw Zusters eer verkort,*
*Het bloed van Weeuw en Wees om hunnen schat gestort*
*Uw Moeders dood verhaast, of hoerdery bedreven;*
*Uw Ov'righeid gevloekt, door staatzugt aangedreven;*
*'t Gemenebest verkort, Altaar, of Kerk misdaan,*
*'k Verzeker u, gy zult gants vry ten hemel gaan,*
*Zo gy deez' Aflaat koopt; daar 't Heillig hoofd van Romen*
*U meê begunstigd, om uw rampen voor te komen,*
*Want wie in zyne zonde en zonder Aflaat sterft,*
*'t Gaat vast dat hy de hel, of Vagevuur verwerft,*
*Om daar veel Jaren, in de Afgryzelykste * plagen,*
*Tot zuiv'ring van zyn ziel, de zonden te beklagen;*
*Daar gy, door d' Aflaat, van uw sterfbed streeft om hoog;*
*Gebruik de liefde dan die Leo 's hart bewoog,*

Om

* *Plagen.* Om het Vagevuur te bevestigen, brengen de Papen oneindige voorwerpen by van Perzonen, die in hunne flaauwtens leggende, of anderen, die dood geweest zynde, wederkwamen, in het Vagevuur gezien hadden, hoe de zielen geroost wierden, aan speten met hun eigen vet gedroopt, zommige in yzere pannen leggende, andere die gezuivert wierden met hagel, sneeuw, enz.

*Om u, door zyne magt, den Hemel op te dragen,*
*Ten zy gy u eerlang uw ſlofheid wild beklagen.*
Dus zwetſt die valſſe ſchelm in 't oog der Burgery,
Die, in haar blinde drift, die ſnode Afgodery
Omhelsde, en offerde haar geld en goed en gaven,
Om, vry van helſſe ſtraf, ten hemel in te draven,
't Geen *Luthers ed'le ziel met godd'lyk vuur ontſtak,
Dies hy met klem van taal den Aflaat tegen ſprak,
Waar door het waar Geloof wierd 't allereerſt herboren,
't Geen zo veel eeuwen moeſt in kerk en klooſter ſmoren,
Schoon hier of daar een † vonk van 't heillig ligt verſcheen;
De rei der Papen rukt zig dadelyk by een;
Dog niet om Luther door de waarheid te overtuigen,
Maar wel om hem, als ‡ Hus, den ſterken nek te buigen
Door 't al verterend vuur; dog de onverzaagde † Zwaan
Rukt, met de waarheid van Gods wetten, op hen aan,
Ontziet nog lyf nog bloed, om met die Baäls knegten,
Voor 't oor van Duitſlants Vorſt, tot Jezus eer te vegten,

 Toen

* *Luthers.* Deze Aflaatskraam verwekte Luther om zig tegen deze godloosheid aan te kanten, die zig anders nooit tegen den Paus zou geſteld hebben. Dies zien wy hier Gods zonderling beleid, die dit kwaad toe gelaten heeft, om daar uit het ligt der waarheid te doen geboren worden.

† *Vonk.* Gelyk wy gezien hebben in Walduſ, Wiklef, Hus, vanPraag, en anderen zie myn Aanſpraak van de Proteſtantſſe Mogentheden, blad. 7. 11. 12. enz.

‡ *Hus.* zie als boven bladz. 12. † *Zwaan.* Luther betekent in 't Hoogduits een Zwaan, zie de Aanſpraak. bladz. 13.

Toen dagt hem 't Koorbeest weêr te doemen in het * vuur,
Naar zyn aloud gebruik, verbasterd van Natuur.
De vyfde Karel kon dien eedbreuk niet gedogen,
Beschermde Luther, door zyn Keizerlyk vermogen,
Handhavende zyn eed, tot onversterfbare eer
Van dien doorlugten held, die 't wagg'lend Duitsland weêr
Hersteld had, door een reeks van bloedige oorlogsvlagen.
Maar 't Koorbeest, niet verzoend, dreigt aanstonds op te dagen
Met vuur, met strop, en staal, om Luthers leer en woord
Eerlang te smooren, door een algemeenen moord,
't Geen Duitsland heeft beweend, in zo veel krygsgevaren.
Daar staat de Kerkhoer weêr een nieuw Gedrogt te baren,
In 't hart der Christenheid; de snoô † Gewetensdwang
Versterkt de gierigheid; de kerkelyke slang
Blaast dodelyk fenyn, een zwerm † Dominicanen
Rukt met haar Beelden, Kruis, en Standaarden, en Vanen
De waarheid in 't gezigt, om 't Europees geweld,

Ge-

* *Vuur.* Luther wierd in 't Jaar 1521. op den Ryksdag te Worms gedagvaard; hy kwam, onaangezien het afraden van zyn Vrinden, op vrygeleide van Keizer Karel, toen hy hier zyn stellingen niet herroepen wilde, wierd hy in den ban gedaan, en de geestelyken wilden dat men hem, als een Ketter, geen woord behoefden nog moest Houwden; dies stonden zy by Keizer Karel aan, om hem om te doen brengen maar deze edelmoedige Vorst wees hen af, met deze woorden: *Indien geloof en trouw uit deze wereld waren, zo moesten die egter by een Rooms Keizer gevonden worden.* Buiten dit had het met Luther gedaan geweest.

† *Gewetensdwang.* Zie wat ik daar van in myn Lauwerkrans heb aangetekend; des zal ik hier allenig by voegen, dat die ingesteld is door Ferdinand den vyfden, Koning van Spanje, omtrent het jaar 1492.

‡ *Dominicanen.* Deze zyn de Inquisiteurs, of bloedraden, welke ampten altoos aan hun order gehegt blyven; dog in Toscanen word de Inquisitie ook door Franciscanen bediend. 'k Heb reeds in myn twe voorgaande werkjes van hun schrikkelyke gevolgen gesproken.

Gelyk de blixem van een alverslindb're pest,
Met galgen, raden, en met vlammen te overstromen,
Ten blyk, uit welk een grond hun orde is opgekomen:
Dus word de* droom voldaan, die 't Papendom verdigt,
Eêr nog Dominicus ontfing het levens ligt,
Dien zyne Moeder in haar sluim'ring heeft ontfangen,
Waar af de wereld zo veel zegen zou erlangen.
't Is waar, de Wolf die uit haar schoot wierd voortgebragt,
Gelyk zy zig verbeelde, is in 't ontaard geslagt
Van zyne Munn'ken niet dan al te klaar te vinden;
De fakkel, die zy baarde, is yss'lyk in 't verslinden
Van hen, die 't ware ligt erkennen, en 't Altaar
Van Romen vloeken, om zyn eidel kerkgebaar.
Dies is de droom vervuld, gelyk zy stout verdigten.
Maar gy Jesuiten, die het blinde volk zult stigten,
En Jezus heill'gen † Naam voor uwe Kloosters steld,
Waar in gy God versaakt door bloeddorst, en geweld,
Doet eêr uw gevelpraal met zulk een opschrift pronken.
*Hier zuipt de dartelheid zig aan den wellust dronken;*

*Hier*

* *Droom.* De Roomse verhalen, als een Mirakel, dat de Moeder van Dominicus, van hem zwanger zynde, droomde dat zy een wolf, die een brandende fakkel in den bek hield, baarde, dit hebben zy naderhand uitgelegt, als dat Dominicus als een Wolf, onverzaagt, over al gelopen heeft, om het ligt van 't rooms geloof te verbreiden; maar men zou nader de waarheid treffen, met de uitlegging dus te maken, dat hy en zyn order een woedende Wolf is, in 't verscheuren der Gelovigen, die met zyn fakkel de martelvuuren van zo vele duizenden ontstoken heeft, om de wereld, door dien schrikkelyken gloed, het zonneligt van 't Euangelium te ontnemen, enz.

* *Naam.* Meest voor alle Jesuiten Kloosters staat de naam van Jesus op deze wyze, J. H. S. met een kruis boven de H. geschreven, om te tonen dat zy navolgers van Jezus zyn, daar gene der Roomsen verder van Jezus voorgang vervreemd zyn, dan de ontmenste Jesuwyten.

*Hier woond Bearog, en Moord, Afgodery, en Haat,*
*De Ontrouw, en Gierigheid, en List, en Eigenbaat,*
*Met Tweedragt, en Geweld in deze Klooster muuren,*
*Het geen de vrede, en rust, en eendragt moet bezuuren;*
*Hier styft de Dronkenschap de geile Hoerdery,*
*Terwyl het alles beeft voor onze dwing'landy;*
*De Staatzugt stigt haar troon in deze trotsse daken,*
*Om 't Koningklyk gezag onze Onderdaan te maken;*
*Men ondermynt door list het grootste ryksgebied,*
*Waar door de Vorst zo wel naar onze handen ziet,*
*Als iemant van 't Gemeen, die voor het Klooster leven,*
*En onze opregte deugt zyn ziel zou overgeven.*
Jesuit, dit opschrift voegd aan uwe heilloosheid,
Die Thooren nog gevoeld, terwyl het zugt en schreid
Om 't bloed der Mart'laars, door uw woekerzugt vergoten.
Wie schrikt niet, nu hy u ziet van uw gryns ontbloten,
Die, door den schyn van deugd, uw wolvenaard bedekt.
Pronkt dus op 't Moordschavot, Verraders! en verstrekt
De wereld tot een baak, om voor uw roof en woeden
Zig door de ware deugd, en 't rein Geloof te hoeden,
Terwyl wy smeeken, dat door Gods regtvaardigheid,
En 't staal der Helden u de weêrwraak word bereid,
Die uw vervloekten haat, en bloeddorst zal bepalen,
En doen de waarheid weêr in Polen zegepralen.

E I N D E.

480-